

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/20/1543

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	09.06.2020 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	29.04.2020
Teabevaldaja	Valga Vallavalitsus aadress: Puiestee 8, 68203 Valga e-posti aadress: valga@valga.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxx.xxxxxxxxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata, kuna menetluse käigus on Valga Vallavalitsus vaide esitajale soovitud teabe edastanud.**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspeksioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

- 24.04.2020 esitas vaide esitaja Valga Vallavalitsusele teabenõude, milles soovis informatsiooni, millises summas on Valga Vallavalitsus koos hallatavate asutustega ja Valga Vallavolikogu Kantseleiga ostnud lilli, lilleseadeid, dekoratsioone jms Bellis OÜ-lt ja Virkliisi OÜ-lt perioodil 01.01.2018 kuni 31.12.2019.
- 29.04.2020 keeldus Valga Vallavalitsus teabenõude täitmisest põhjusel, et tegemist suure mahuga, mis takistab asutusele pandud ülesannete täitmist ning tegi ettepaneku tutvuda dokumentidega kohapeal
- Vaide esitaja leidis, et teabenõude täitmisest keeldumine ei olnud õiguspärane ning esitas Andmekaitse Inspeksioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

24.04.2020 esitasin Valga Vallavalitsusele teabenõude, milles soovisin informatsiooni, millises summas on Valga Vallavalitsus koos hallatavate asutustega ja Valga Vallavolikogu Kantseleiga ostanud lilli, lilleseadeid, dekoratsioone jms Bellis OÜ-lt ja Virkliisi OÜ-lt perioodil 01.01.2018 kuni 31.12.2019.

Valga Vallavalitsus vastas 29.04.2020 ning taas keeldus teabenõude täitmisest põhjendades keeldumist järgnevalt:

Analüüsisime küsitud teave väljastamist ning teatame, et keeldume teabenõude täitmisest avaliku teabe seaduse § 23 lg 2 punkti 3 alusel, kuna teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.

Teeme Teile ettepaneku dokumentidega tutvumiseks kohapeal Valga Vallavalitsuses aadressil Puiestee 8, Valga linn. Kohtumise aja palume eelnevalt kokku leppida helistades telefonil 766 9910 või kirjutades valga@valga.ee.

Kuulute peategevusalana lillede müügiga tegeleva OÜ Peonia (14241776) juhatusse. Juhime tähelepanu, et teabenõudja ei tohi taotleda teabele juurdepääsu isiklikul eesmärgil.

Mina ei nõustu Valga Vallavalitsuse vastuoluliste põhjendustega teabenõude täitmata jätmisel.

Avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud avalikke ülesandeid täites (AvTS § 3 lg 1). Teabenõude korras saab küsida asutuse valduses olevat dokumenteeritud teavet, millest on võimalik väljastada koopiaid või teha andmekogust väljavõtteid.

Valga Vallavalitsus kasutab raamatupidamisprogrammi. Selles on kõik ostutehingud, mida on teinud Valga Vallavalitsus koos hallatavate asutustega, samuti Valga Vallavolikogu Kantselei. Raamatupidamistarkvarast on tehniliselt tehingud tarnijatega kergesti väljavõetavad, selleks ei ole vaja teabevaldajal muuta oma töökorraldust, teha kulutusi ja see ei takista tal täitmas avalike ülesandeid.

Täiesti arusaamatuks jääb, kuidas ma saaksin oma teabenõudele vastuse, kui ma läheksin vallavalitsusse kohapeale dokumentidega tutvuma.

Olen oma 24.04.2020 teabenõude esitanud eraisikuna. Vallavalitsus toob ühe keeldumise alusena välja, et teabenõudja ei tohi taotleda teabele juurdepääsu isiklikul eesmärgil. Olengi teabenõude esitanud, et teada saada, kas Valga vald hankijana rakendab riigihangete seaduse ja valla hankekorra põhimõtteid ja ei suuda mõista, mida selle vallavalitsuse poolse tähelepanu juhtimisega peaksin peale hakkama.

Palun kohustada Valga Vallavalitsust minu 24.04.2020 esitatud teabenõuet täitma ja selles küsitud informatsiooni mulle väljastama.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastame Teie 07.05.2020 järelepärimisega esitatud küsimustele:

1. Kuidas Valga Vallavalitsus vaide esitaja teabenõudest aru sai, st kas teabenõudja soovis ainult teabenõudes toodud asutustele lillede eest makstud summa suurust või ostuarveid jms?

Teabenõudja Erasik esitas samasisulise teabenõude ka varasemalt, 25.10.2019. Analüüsisime soovitud teabe väljastamist ning teatasime, et keeldume teabenõude täitmisest avaliku teabe seaduse § 23 lg 2 punkti 3 alusel, kuna teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi. Ühtlasi tegime ettepaneku dokumentidega tutvumiseks kohapeal Valga Vallavalitsuses aadressil Puiestee 8, Valga linn. Kohtumise aja palusime eelnevalt kokku leppida helistades telefonil 766 9910 või kirjutades valga@valga.ee. Ka sellel korral keeldusime teabenõude täitmisest samal alusel, pakkudes teabenõudjale võimalust dokumentidega tutvumiseks kohapeal. Teabenõudja ei ole selle võimaluse vastu huvi tundnud eelmisel ega sellel korral.

2. Kas Valga Vallavalitsusel on võimalik oma raamatupidamisprogrammist teha väljavõtte, mis sisaldaks vaide esitaja poolt soovitud teavet (näiteks konkreetsele juriidilisele isikule aasta jooksul ostude eest tasutud summa) või eeldab see erinevatest dokumentidest andmete kogumist?

Küsitud teave on mahukas ja nõuab andmete kogumist ning seda ei ole võimalik täita teabenõude korras (5 tööpäeva jooksul). Ajaks, mil saadame Andmekaitse Inspeksioonile vastused, on meil küsitud teave olemas. Peab tunnistama, et oleksime pidanud käsitlema teabenõuet selgitustaothlusena ja vastama sellele märgukirjale ja selgitustaothlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses sätestatud korras (st hiljemalt 23.05.2020). Esitame allpool koondatud andmed ka teabenõudjale:

- 1. Bellis OÜ (periood 01.01.2018 kuni 31.12.2019) kogusummas 9 971,50 eurot koos käibemaksuga;*
- 2. Virkliisi OÜ (periood 01.01.2018 kuni 31.12.2019 kogusummas 10 621,59 eurot koos käibemaksuga.*

3. Palun selgitada, kui vallavalitsus keeldus teabe väljastamisest suure mahu tõttu, mis takistab talle pandud ülesannete täitmist, siis milles antud juhul suur maht seisneb või kuidas takistab teabenõude täitmine valla ülesannete täitmist kui sama teabega on võimalik kohapeal tutvuda?

Kahe aasta andmeid oli vaja otsida ja üle kontrollida. Lisaks eraldiseisvale asutusele Valga Vallavolikogu Kantselei on Valga Vallavalitsusel veel 28 hallatavat asutust. Tegemist on mahuka tööga, mida ei ole võimalik täita lühikese tähtaja jooksul.

4. Mida pidas vallavalitsus silmas kui juhtis vaide esitaja tähelepanu sellele, et teabenõudja ei tohi taotleda teabele juurdepääsu isiklikul eesmärgil?

Kuna teabenõudja Erasik kuulub peategevusalana lillede müügiga tegeleva OÜ Peonia (14241776) juhatusse, siis juhtisime tähelepanu, et teabenõudja ei tohi taotleda teabele juurdepääsu isiklikul eesmärgil.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid asutuse valduses olevatest dokumentidest või väljavõtteid andmekogudest, mis ei eelda täiendavalt andmete kogumist/töötlemist.

AvTS § 3 lg 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud

korras. Juurdepääsupiirangu alused on ära toodud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadustes.

AvTS § 18 lg 1 kohaselt täidetakse teabenõue viivitusega, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. Kui teabevaldajal on vaja teabenõuet täpsustada või kui teabe väljaselgitamine on aeganõudev, võib teabevaldaja teabenõude täitmise tähtaega pikendada kuni 15 tööpäevani.

Sama seaduse § 23 lg 2 punktist 5 tulenevalt võib teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda kui teabenõude täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida. Selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras. Teabenõude täitmisest keeldumise korral tuleb keeldumist põhjendada (AvTS § 23 lg 3).

Teabenõude täitmine

Vaide kohaselt esitas vaide esitaja 24.04.2020 Valga Vallavalitsusele teabenõude, milles soovis informatsiooni, millises summas on Valga Vallavalitsus koos hallatavate asutustega ja Valga Vallavolikogu Kantseleiga ostnud lilli, lilleseadeid, dekoratsioone jms Bellis OÜ-lt ja Virkliisi OÜ-lt perioodil 01.01.2018 kuni 31.12.2019. Eeltoodust saab Andmekaitse Inspektsioon aru selliselt, et vaide sooviks ei olnud saada arveid või muid dokumente, vaid konkreetset summat, mille eest on eelnimetatud asutustelt teenuseid/tooteid ostetud, eeldades, et need summad on raamatupidamisprogrammist väljavõttena võimalik saada.

Valga Vallavalitsus keeldus 29.04.2020 teabenõude täitmisest põhjendades keeldumist järgnevalt:

Analüüsisime küsitud teave väljastamist ning teatame, et keeldume teabenõude täitmisest avaliku teabe seaduse § 23 lg 2 punkti 3 alusel, kuna teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi. Ühtlasi tegi Valga Vallavalitsus vaide esitajale ettepaneku tutvuda dokumentidega kohapeal. Samas ei nähtu keeldumisest, milles suur maht seisneb ja kuidas see takistab asutusele pandud avalike ülesannete täitmist.

Samuti jääb selgusetuks kui tegemist on suure mahuga, mis takistab asutusele pandud ülesannete täitmist, siis kuidas on võimalik sama teabega tutvuda kohapeal ning sellisel juhul ei takista teabe välja otsimine avalike ülesannete täitmist. Lisaks eeltoodule sätestab AvTS § 17 lg 1, et teabenõue tuleb täita teabenõudja poolt soovitud viisil ning AvTS § 17 lg 2 sätestab juhud, millal teabevaldaja võib teabenõude täitmisest soovitud viisil keelduda. Seega ei saa pidada teabenõude täitmisest keeldumist suure mahu tõttu nõuetekohaseks, kuna sellest pole arusaadav, milles suur maht seisnes ja kuidas see takistas asutusele pandud avalike ülesannete täitmist.

Vastuses Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele on Valga Vallavalitsus selgitanud, et *küsitud teave on mahukas ja nõuab andmete kogumist ning seda ei ole võimalik täita teabenõude korras (5 tööpäeva jooksul)*. Siinkohal juhin Valga Vallavalitsuse tähelepanu sellele, et kui teabe väljaselgitamine on aeganõudev, kuid selleks ei ole vaja erinevatest dokumentidest andmeid koguda, siis tulenevalt AvTS §-st 19 võib teabenõudele vastamise tähtaega pikendada kuni 15 tööpäevani.

Lisaks on Valga Vallavalitsus oma selgitustes märkinud, et *peab tunnistama, et oleksime pidanud käsitlema teabenõuet selgitustaotlusena ja vastama sellele märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses sätestatud korras (st hiljemalt 23.05.2020)*. Eeltoodust võib aru saada, et Valga Vallavalitsusel ei olnud võimalik raamatupidamisprogrammist vaide esitaja poolt soovitud väljavõtet teha, vaid andmeid oli vaja eelnevalt koguda. Andmekaitse Inspektsioon nõustub Valga Vallavalitsusega selles, et kui andmeid on vaja eelnevalt koguda, kas tehes erinevaid päringuid raamatupidamisprogrammist

või kogudes neid paberandjal olevatest kaustadest ning soovitud summa saamiseks need liita (mida küll valla vastusest inspeksiooni järelepärimisele ei selgu), siis sellisel juhul on tegemist selgitustaotlusega. Ka juhul, kui teabenõue loetakse selgitustaotluseks, tuleb teabenõudjat sellest viie tööpäeva jooksul teavitada ning keeldumist ka põhjendada (AvTS § 23 lg 2 p 5 ja lg 3), mida antud juhul tehtud ei ole. Seega ei ole teabenõuet menetletud nõuetekohaselt.

Olenemata sellest, kas antud juhul oli tegemist teabenõude või selgitustaotlusega, on Valga Vallavalitsus vaidemenetluse kestel vaide esitajale soovitud teabe edastanud, millega on vaide ese ära langenud ning õiguslik olukord saavutatud, mistõttu jääb vaide rahuldamata.

Mis aga puudutab Valga Vallavalitsuse märkust vaide esitajale, milles juhitakse vaide esitaja tähelepanu sellele, et teabenõudja ei tohi taotleda teabele juurdepääsu isiklikul eesmärgil, siis siinkohal pean vajalikuks selgitada järgmist. See, kui isik töötab samal alal, millega seoses ta teavet küsib, ei võta talt ei asutuse juhi ega eraisikuna õigust teavet küsida, kui sellele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut. AvTS § 14 lg 5 mõte on selles, et kui näiteks isikul tavakodanikuna ei ole mingile teabele juurdepääsuõigust, kuid on samale teabele juurdepääsuõigus oma ametiülesannetest tulenevalt, siis ei tohi ta küsida teavet ametiülesannete täitmis ettekäändel (kui see ei ole vajalik tema ametiülesannete täitmiseks) ning kasutada saadud teavet isiklikul eesmärgil. Seega oli antud juhul Valga Vallavalitsuse märkus teabenõudjale asjakohtu, kuna soovitud teabele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut ning seda on õigus küsida/saada igal isikul olenemata sellest, mis alal ta töötab.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel